

He Tauira

Tauira 1: Ngā kāri *Ka Pēhea Mēnā*

Me whao ngā tapa o ngā kāri *Ka Pēhea Mēnā*, ka kuhu ai ki roto i ngā kōpaki kirihou.

Kua hoatu tēnei tauira ki a koe kia taea ai ētahi atu kape o ngā kāri te tāruarua ki te hiahiatia.

Ka pēhea tō whakamahi i ēnei kāri?

- Matapaki ā-rōpūhia ia kāri.
- Tuhia he tūtohi ripo.
- Whakatarunatia, whakatūria rānei hei rōpū.
- E tū ki tētahi porohita, ka kōhimuhimu haere tētahi ki tētahi huri noa, me te tonono i te putanga.
- Pānuitia, ka tuhi ai i ētahi take matua e toru.
- He whaikōrero tene.
- Whakatarunatia, ka whakatau tata ai i te wheako whakaari.
- Tuhia ōu ake tūāhuatanga “Ka pēhea mēnā?”.
- Hangaia tētahi kēmu pēnei i Ngā Nakahi me ngā Arawhata.

Taura 1: Ngā kāri Ka Pēhea Mēnā

Hararei 1

I a koe e hararei ana i tātahi ka rongo koe i tētahi rū whenua kaha. Ka kite koe i te tai e tere hoki haere ana.

Hararei 2

E tae atu ai ki tātahi i tō wāhi puni, me whakawhiti koe i tētahi awa iti. Kua tino tipu mai te awa i muri i te ua āwhā.

Hararei 3

I a koe e hararei ana ka pānuitia he whakatūpato i te reo irirangi e kī ana kei te hū tētahi puia pātata.

Hararei 4

Kei te hararei koutou ko tō whānau i runga poti. Ka paroro mai te huarere, ka kawea koutou e te au moana ki te ākau.

Hararei 5

Kei roto koe i tētahi wharenuī i runga marae, ka rongo i tētahi harurutanga haumarū, ka tīmata te papa ki te ueue.

Hararei 6

I a koe e hīkoi ana i te ngahere ka kite koe i ētahi kapua auahi e apū mai ana.

Tauira 1: Ngā kāri Ka Pēhea Mēnā

Kei waenganui i te kāinga me
te kura 1

I a koe e hīkoi ana ki te kura
i tētahi ata ka tīmata mai te
kaha ueue o te whenua.

Kei waenganui i te kāinga me
te kura 2

Whai mai i tētahi āwhā nui ka
kite koe i tētahi waea hiko e
pae ana i te ara hīkoi.

Kei waenganui i te kāinga me
te kura 3

Ohore ana te tataha a te pahi
kei roto koe e haere ana i tētahi
rū whenua. Ka takahuri me te
pā i ngā kūaha matua. Kāore
anō koe kia whara, engari kāore
e taea te puta atu. Tīmata mai
ana ngā tāngata huri noa ki te
pōnānā.

Kei waenganui i te kāinga me
te kura 4

Kua pānuitia he whakatūpato
ngaru taitoko. Kua whiwhi
tohutohu koe i te reo irirangi
ki te whakatahi i te takiwā.
Kāore ō mātua i te kāinga.

Kei waenganui i te kāinga me
te kura 5

Kei te hoki atu koe mā raro
ki te kāinga i muri i te kura, i
muri i te ua āwhā. Ka aukatia
tō ara e tētahi tōhihi nui.

Kei waenganui i te kāinga me
te kura 6

Ka tūtaki koe i tētahi hoa i muri
i te kura i te papa rēhia. Ka kite
koe i te pōuri haere o te rangi
me te kowhera mai a te uira. Ka
tīmata te ua ki te kōpatapata.
Ka tino pāorooro mai te
whaititiri huri noa.

Tauira 1: Ngā kāri Ka Pēhea Mēnā

Tāone 1

Kei te hokomaha koe, kātahi ka tīmata te whenua ki te ueue, ka takataka mai ngā taonga i ngā whata.

Tāone 2

Kei te papa tuaono koe o tētahi whare papa maha, ka tata tonu tō rongō i ngā pere pūoho, me tō kite i ngā tāngata e rere ana ki ngā putanga atu.

Tāone 3

I a koe e hokohoko ana i tētahi tāone matua, ka tīmata te whenua ki te kaha ueue, ka hapuru mai ētahi matapihi ki te whenua.

Tāone 4

Kei te mātaki koe i te Kapa Ō Pango e tākaro ana, ka pānuitia he tono kia puta atu i te taiwhanga hākinakina.

Tāone 5

Kei tētahi whare pikitia koe e mātaki ana i tētahi kiriata, ka tata tonu te pōuriuri haere i roto. Tīmata mai te tiwē a ngā tāngata huri noa.

Tāone 6

Kei tētahi rohe toa tāuhi koutou ko ō hoa, ka tīmata te tangi a ngā pere pūoho me te whakarere a ngā pūnaha tāuwhiuwhi.

Tauira 1: Ngā kāri Ka Pēhea Mēnā

Kāinga 1

Kei te kāri tō whaea. Kei te mātaki tīwī koe, ka hongī kapuni.

Marae 2

Kei te kite koe kātahi tonu te awa i te taha o tō marae ka ngawhā i muri i tētahi āwhā, ā, kei te piki haere te wai.

Kāinga 3

Kei te whakarongo koe ki te reo irirangi, ka kotia te waiata e tētahi oro pūoho, he mea kaha, i muri iho ka rangona he karere motuhake.

Kāinga 4

Kua pānuitia he whakatūpato huripari e tō reo irirangi ā-rohe. Kei te anga mai ki a koe.

Kāinga 5

Kei te moe tō whānau katoa, ka tata tonu tō oho ake nā te oro o ētahi taonga ā-whare e hingahinga ana me ētahi pikitia e takataka ana i ngā pakitara.

Kāinga 6

Kua kaha te marangai i te roanga atu o te pō me te rā – he waipuke pea kei te haere ake i tō takiwā.

Taura 1: Ngā kāri Ka Pēhea Mēnā

Kāinga 7

Nā tētahi rū whenua kua kōwhā mai ngā kōrere i tō whare. Kāore ō mātua i te kāinga, ka tīmata te waipuke i te rūma whakatā.

Kāinga 8

Kua pō, kua pōuri hoki i waho. Kātahi tonu te hiko ka weto. Kāore ngā rama, te waea, te waea whakaahua, te rorohiko rānei e mahi.

Marae 9

Kei waho koutou ko tō tuakana ko tō tuahine e tākaro ana i te marae ātea ka kite koe i te auahi e piki haere ana i ngā puke kei muri i te marae.

Tuawhenua 1

I a koe e eke pahikara ana ka uaua haere tō noho tūtika nā te kaha pupuhi mai o te hau.

Tuawhenua 2

I a koe e puni ana i te ngahere, ka hongī, ka kite hoki i te auahi.

Tuawhenua 3

Kei te tākaro koutou ko ō hoa i tētahi manga pātata, ka rongō koe i te māeneene haere o tō kiri, me tētahi haunga rerekē.

Tauira 1: Ngā kāri Ka Pēhea Mēnā

Kura 1

Kei te noho koe ki tō tēpu i te kura, ka kaha ueue mai te akomanga. Ka parehe ngā matapihi, ka hapuru te kaupane rorohiko ki te papa.

Kura 2

Ka pānui mai te tumuaki mā te tukunga kōrero kua tūpono mai tētahi rukenga matū nunui ki runga i te rori kei waho i tō kura.

Marae 3

Kei waho koe e tākaro ana, ka tīmata mai te whenua ki te ueue. Tiwē mai ana ngā tamariki huri noa i a koe.

Kura 4

Ka katia wawetia te kura nā te mea kei te kino te huarere, kei te tere hoki te pikinga o te wai i te awa pātata. Kei te mōhio koe kei te mahi tonu te matua, kaitiaki rānei ko tāna he mau noa i a koe.

Marae 5

Kei waho koe, ā, ka tata tonu te kaha pupuhi mai a te hau me te pongipongia o ngā mea.

Kura 6

Kei roto koe i te akomanga i te pā ma o te huarere kino. Kei te pararā haere te hau, ka tata tonu te pākarukaru mai o tētahi matapihi.